

SONRASI...

Recai Özcan

*Eskimeyen "ah"lar ne: yeniden doğuş.
Sonrası aşk; gözü kör, kulağı sağır
Ve ayrık otu gibi durmadan süren...*

Gültekin Samanoğlu

- Sonrasını biliyorsun... Evimizin sokağa bakan penceresinin önündeki rengârenk çiçeklerin, baharın kendini hissettirdiği günlerde dağıttığı hoş kokusunu anlatmaya kalksam, yolumu kaybedeceğimden korkuyorum. Üzerinden kim bilir kaç on yıl geçmiş, hangi duyguların eşliğinde yürümüş ve hangi eşyanın içine hapsolmuş çocukluk, ilk gençlik anlarını canlandırma arzusu güzel ama o denli boş bir çaba gibi geliyor bazen. Bu müşkülünden Proust'un sözleriyle sıyrılıyorum. "Geçmiş" bugünün saf, değişmez, katı hâli değil. Birçoğumuzun sandığı gibi, kullanıldıktan sonra kuytu bir köşede, rutubet kokulu dolaplarda muhafaza edilen kıyafetler gibi; rengini, biçimini değiştirmeden üzerinde taşıyan nesnelere yığını değil. Zamanla bambaşka şekiller alıyor, farklı görünümlere bürünebiliyor her şey. Hayat ne kadar da kendi hâlinde... Ona dokunan, akışına hükmeden, belirsiz görüntülerine şekil veren, onu yaşanabilir, anlatılabilir ve nihayetinde yazılabilir kılan aşına gönülleri arıyor.

Sonrasını biliyorsun, dedim ama içimdeki şüphely bir türlü yok edemiyorum. Sonrası, benim yaşadığım, senin bildiğin bir zaman dilimine karşılık geliyor. Yaşamakla, bilmek arasında büyük fark var. Yaşamak, zaman nehrinin akışına şahit olmak. Sıcaklığını, rengini hissetmek; tepki vermek, kimi zaman yönünü değiştirmek, bulunduğu mekânı terk etmek. Kimi zaman karar vermek, adım atmak. Kimi zaman yok saymak, görmezden gelmek. Kimi zaman gerçeklerin üstüne hayal örtüsünü serip, dışarıdan bakmak manzaraya. Bilmek, bir bakıma seyretmek, etrafında ne olup bittiğini idrake çalışmak. Yükü

üzerine almadan, kötülöklere bulaşmadan değışebilmek yeri geldiğinde. İsteğinde bakıp, istemediğinde yüzünü bir başka yöne çevirebilmek.

...

Sonrasını senden dinlemek için neler vermezdim! Şimdi, seninle birlikte o kadar çok anlam silinip gitti ki hayatımdan. İlk günlerde farkına varamadım; maişet derdi, gereksiz gurur ne dersen de... Bütün bunlar kayıplarım üzerine düşünmeme mani oldu. Mesela yağmurlu gecelerde, bir başıma uzun yürüyüşler zevk vermiyor artık. Kaldırımların ıslak ve gürültülü sessizliği, sokak lambalarının donuk yalnızlığı, vitrinlerin türlü hayallere kapı aralayan ışıkları, gölgelerin akıp gittiği caddelerde yaşanan son bakışta aşklar umurumda değil. Şehrin nabzını tutup toplumsal hastalıklarımıza; ikiyüzlöklere, vurdumduymazlıklara, ahlaksızlıklara çare aramak gibi bir iddiam yok. Gece, insanların yorgun ve birbirine benzeyen şekilsiz yüzleri tedirgin etmiyor beni. Kalabalıklar içinde yalnız hissetmek, kulağa hoş gelen manasız bir cümleden ibaret. Bir zamanlar mucizeler yaratan kahramanlara benzettiğim bohemlerin dünyaya kafa tutmalarının, gereksiz bir cesaret gösterisinden başka bir anlamı yok. Aylaklık, yenilmişlik, acizlik. İnsan, karşısında durmalı değil miydi bütün çirkinliklerin? Varoluşun gereği idi bu, mademki *"Düşünüyorum o hâlde varım."* diyebilecek kadar güveniyordu kendisine.

Şimdi, seninle birlikte o kadar çok anlam silinip gitti ki hayatımdan. Göge bakma durağında şiiire tutunmaya çalışan bekleyişler, uzun bir aşk romanının satır aralarında kaybolan göz yaşları, sisler bulvarında yönünü bulmaya çalışan adımlar, ben sana mecburum çığılıklarıyla ortalığı yıkan körkütük sarhoşluklar; nihayetinde kabul edilen çaresizlikler, ifadeye kelimelerin kifayet etmediği duygular, nerede bulacağımı bir türlü kestiremediğim huzur, üzerine söylenmedik söz bırakılmamış hayaller.

...

Şimdilerde, felsefeyle yaşanmıyor hayat. Aşkla da... Bunu romancılar iyi biliyor. Bu yüzden hikâyelerinde baş tacı yapıyorlar aşkı. Sahte duygular, zoraki çatışmalar, gereksiz sorgulamalar arasında kelimelerin büyüyle nefes almaya çalışan tekinsiz ruhlar. Büyük sanatkârın deyişiiyle, geniş hayatı malzeme yapıp hayal dünyalarının mimarisini gölgelerle oluşturmaya çalışıyorlar. Gölgeyle kurulanın, hakikatte ayakta kalamayacağını hesaplayamıyorlar. Bizler, yani küçük insanlar da öyle değil miyiz? Kaybettiklerimizi, yaşanmışlıklarımızla birlikte gömdüğümüz mezarlıktan çıkarmaya çalışıyoruz her fırsatta. Bir gece ansızın çıkıp geliyor onlardan biri. Önce şaşırıyoruz, mutlu oluyoruz. Günler geçiyor. Geri getirdiğimizle, kaybettiğimiz arasında benzerlik olmadığını anlıyor, üzülüyoruz. Bir rüyayı yaşadığımızı, bu rüyanın tesadüflere dayalı, her şeyi mümkün kılan gücüne inanıyoruz. Vuslatın değil, geçmiş güzel zamanları tekrar yaşama arzusunun hakikat olduğunu; eşyanın, suretlerin, cisimlerin hafızamızda bıraktığı izlerin aşk, öfke, korku, özlem gibi duygulara dönüştüğünü, asıl olanın, arzumuzun bu hislerde hüküm sürdüğünü

anlıyoruz. Biraz daha düşününce Baki'nin “*Âvâzeyi bu âleme Dâvûd gibi sal/
Bâkî kalan bu kubbede hoş bir sadâ imiş*” mısralarının gerçeği yüzümüze bütün
açıklığıyla çarptığını hissediyoruz. Hafızamızın derinliklerinde bir yerlerde
bekleyen hoş bir ses, bugünümüzde canlanıyor...

...

Sonrası diyordum ya... İradesizce gidip geliyoruz, gidilmesi gelmesi gereken
her neresi ise. Yılların kimliklerimize sıra sıra eklediği biçimleri, duyularını, ta-
vırları kabul ediyor ve yolumuza devam ediyoruz ister istemez. Düşünmeden,
arzu etmeden yaşamayı seçiyoruz. Belki de hayatlarında boşluk hissetmeden
mücadele eden yegâne varlık böcekler. Verili bir bilginin üzerine kurulmuş bir
dünya ve orada nefes alıp veren mahlûklar. Ne yaradılışlarıyla ilgili gereksiz
sorgulamalara dalıp, asıl görevlerini unutuyorlar ne de yakıp yıkıyorlar ortalı-
ğı kibirleri yüzünden. Dikkat ettin mi hiç? İkbâl dertleri yok, ne hüzün birikti-
riyorlar yarınları için ne de karamsarlık taşıyorlar sırtlarında. Boşluklar olma-
sa hayatımızda belki de taşıyamayız hiçbir yükü. Neyse bırakalım bir kenara
“kafkaesk” hayallerimizi. Kendimizi dinleyelim satır aralarında gecikmeksizin.
Çünkü gecikirsek yaralarımızı sarmaya vakit bulamayacağız. Gecikirsek bir
de bakmışız ki filmin sonuna gelivermişiz. Gecikirsek, ihtiyacımız olduğunda
önümüze koyup avunacağımız “iyi ki”lerimiz olmayacak. Hayatımızın şiirini
söndüreceğiz, romanını ateşe atacağız. Anlatacağımız, bizi var eden bir hikâ-
yemiz olmayacak. Gecikirsek birer birer silinecek zihnimizden görüntüleri
uzak şehirlerin. Silindiklerini bile fark etmeyeceğiz gecikirsek. Belki rüyaları-
mızda, belki kullandığımız eşyada, belki okuduğumuz kitapların altlarını çiz-
diğimiz satırlarında karşımıza çıkacak onlar. Ya sonrası...

...

Sonrasını parça parça hatırlıyorum. Hava soğuk. Apartmanın giriş kapısının
hemen yanında, duvarın dibine oturmuş, bahçesinden topladığı maydanöz-
ları satmaya çalışan yaşlı bir kadın öksürüyor. Yolun iki yanında uzayıp giden
ağaçların gövdeleri yosun tutmuş. Geniş bir alan, neredeyse her gece rüyama
giren iki katlı, sıvaları çatlamış, terkedilmiş bir ev. Oyalanmayın diye bağırı-
yor ağzında sigarası, kırk yaşlarında bir adam. Kimse dinlemiyor. Herkesin bir
kader çizgisi var. “Bizim ailede herkes sağlıklıyken ölmüştür.” diyor aynı adam.
Şiir gibi geliyor bu söz kulağıma. -Ya da her festivalde ödül alan, toplumcu ger-
çekçi sorumlulukla dünyayı değiştireceğini iddia eden yönetmenin filminden
taşan bir cümle gibi.- Biraz bıkkınlık, az da olsa isyan. Hesaba gelmeyen bir
ömür, biraz donuk, renksiz alabildiğine: Faturalar, sözleşmeler, metrekafe he-
sabı kiralanan daireler, ev sahipleri, riyakârca ayarlanan insanlar arası mesa-
feler; mesailer, paydoslar, yoklamalar, izinler, soruşturmalar... “Bizim ailede
herkes sağlıklıdır.” Her ne kadar Tanrı'ya inansak da onun bize inandığından
şüpheleniriz çoğu zaman. Tanrı ve toplum içimizde yaşar.

...

Sonrasını biliyorsun. Evinizin sokağa bakan penceresinin önündeki rengârenk çiçeklerin, baharın kendini hissettirdiği vakitlerde dağıttığı güzel kokuyu anlatmaya kalksam, yolumu şaşıracağımdan korkuyorum. Üzerinden yıllar geçmiş, hangi duyguların eşliğinde akıp gitmiş ve hangi eşyanın üzerine sinmiş çocukluk, ilk gençlik günlerini canlandırma arzusu güzel ama o denli boş bir çaba. “Geçmiş” bugünün saf, değişmez hâli değil. Birçoğumuzun inandığı gibi, kuytu bir köşeye bırakılmış, yalnızlık kokan dolaplarda bekletilen kıyafetlere benzeyen; renklerini, biçimlerini değiştirmeden üzerlerinde taşıyan nesnelere yığını değil. Zamanla bambaşka şekillere bürünüyor her şey. Hayat ne kadar da kendi hâlinde! Ona dokunan, akışına hükmeden, kısacası onu yaşanabilir, anlatılabilir ve nihayetinde okunabilir kılan aşına gönülleri istiyor.

...

Sonrası... Biraz karışık. Geçici bir mutluluk, geçici bir haz, toptan bir hüznün, ortak kaderimiz.